

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΟΥΣΚΙΝ
ΒΟΡΙΣ ΓΟΔΟΥΝΩΦ'

ΚΟΙΛΑΣ ΠΑΡΑ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΝ ΝΟΒΓΟΡΟΔ

(1604, 21 Δεκεμβρίου).

Εἰς

Γρήγορα θὰ εὔγη ὁ Τσάρος ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν ;

Ἔτερος

Ἡ λειτουργία ἐτελείωσε· τώρα γίνεται παράκλησις.

Πρῶτος

Τί ; τὸν ἀνεθεμάτισαν πλέον ἐκεῖνοι ;

Ἔτερος

Ἐγὼ ἐστεκόμουν εἰς τὰ προπύλαια καὶ ἤκουσα ὅταν ὁ διάκος ἐφώ-
ναξε. Τοῦ Γρήσκα Ὀτρέπιεφ—ἀνάθεμα !

Πρῶτος

Ἄς ἀναθεματίζουν. Τὸν Τσαρέβιτς δὲν τὸν μέλει διὰ τὸν Ὀτρέπιεφ.

Ἔτερος

Καὶ τοῦ Τσαρέβιτς τοῦ ψάλλον, αἰωνία ἡ μνήμη.

Πρῶτος

Ζωντανὸν τὸν μνημονεύουν ! τί ἔχουν νὰ πάθουν οἱ ἄθεοι !

Τρίτος

Τί παραχὴ ! Μὴν εἶνε ὁ Τσάρος ;

Τέταρτος

Ὅχι, εἶνε ὁ τρελλός.

(Ἐισέρχεται παράφρων, φέρων σιδηροῦν πῖλον, κατάφορτος ἀπὸ
άλυσις, καὶ περικυκλωμένος ἀπὸ ἀγυιόπαιδας).

Οἱ παῖδες

Νικόλκα, Νικόλκα, σιδερένιο καλπάκι ! σιδερένιο καλπάκι !....
τρρρρ

Γραῖα

Ἀφήσετέ τον, δαιμονόπαιδα. Δεήσου, μακάριε, γιὰ μένα τὴν
ἀμαρτωλή !

Ὁ Τρελλός

Δόσε, δόσε δόσε μιὰ πεντάρα.

* Συνέχεια· ἴδε προηγ. φυλλάδ.
τομος ιε'. Φεβρουάριος.

Ἡ Γραῖα

Νά, πάρε καὶ μνημόνεψέ με.

(Ὁ Τρελλὸς κάθεται κατὰ γῆς καὶ ψάλλει).

Τὸ φεγγάρι ταξιδεύει,

Τὸ γατάκι κλαίει.

Τρελλέ, σηκώσου,

Τοῦ Θεοῦ δεήσου!

(Οἱ πικίδες τὸν περιστοιχίζουν ἐκ νέου),

Εἰς ἐξ αὐτῶν.

Γειάσου, τρελλέ, γιατί δὲ βγάζεις τὸ καλπάκι σου; (κρούει τὸ σιδηροῦν κάλυμμα). Νά, σημαίνει!

Ὁ Τρελλὸς

Ἐγὼ ἔχω μιὰ πεντάρα.

Ὁ Παῖς

Ψέμματα· δείξέ την.

(Ἀρπάζει τὸ νόμισμα καὶ φεύγει)

Ὁ Τρελλὸς (κλαίει).

Μοῦ ἐπῆραν τὴν πεντάρα μου, ἀδικοῦν τὸν τρελλόν.

Λαὸς

Ὁ Τσάρος, ὁ Τσάρος ἔρχεται.

(Ὁ Τσάρος ἐξέρχεται τῆς Μητροπόλεως· προπορεύεται βογιάρος μοιράζων τοῖς ἐπαίταις ἐλεημοσύνην. Βογιάροι!)

Ὁ Τρελλὸς

Βορίς, Βορίς!

Ὁ Τσάρος

Νά τοῦ δοθῆ ἐλεημοσύνη. Διατί κλαίει;

Ὁ Τρελλὸς

Τὰ παιδάκια ἀδικοῦν τὸν Νικόλκα Πρόσταξε νὰ τὰ σφάζουν, καθὼς ἔσφαζες τὸ μικρὸ βασιλόπουλο.

Βογιάροι

Φύγε, ἀνόητε, συλλάβετε τὸν βλάκα!

Ὁ Τσάρος

Ἀφήσετέ τον. Δεήσου ὑπὲρ ἐμοῦ, πτωχὲ Νικόλκα.

(Ἀπέρχεται)

Ὁ Τρελλὸς (τῷ ἀπερχομένῳ Τσάρῳ).

Ὅχι, ὄχι, ἀδύνατον νὰ δεηθῶ διὰ τὸν βασιλέα Ἑρώδη. Ἡ Θεοτόκος δὲν θέλει.

ΣΙΕΒΣΚΗ.

Ο ΨΕΥΔΟΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΝ

Ψευδοδημήτριος

Ποῦ εἶνε ὁ αἰχμάλωτος αὐτός ;

Πολωνός

ἐδῶ.

Ψευδοδημήτριος

Καλέσατέ τον παρ' ἐμοῦ.

(Εἰσέρχεται ρῶσος αἰχμάλωτος)

Τίς εἶσαι σύ ;

Αἰχμάλωτος

Ραζνώφ, ἐκ Μόσχας εὐγενής.

Ψευδοδημήτριος

Καὶ πρό πολλοῦ

ὑπηρετεῖς ;

Αἰχμάλωτος

Θὰ εἶνε μήν.

Ψευδοδημήτριος

Τί ἐντραπή

Ραζνώφ, τὰ ὄπλα νὰ ἐγείρῃς κατ' ἐμοῦ !

Αἰχμάλωτος

Τῶν πράξεών μας κύριοι δὲν εἶμεθα.

Ψευδοδημήτριος

ὑπὸ τὸ Σέβερσκ ἐπολέμησας ;

Αἰχμάλωτος

Μετὰ

τὴν μάχην δύο ἑβδομάδας, ἔφθασα
ἐκ Μόσχας.

Ψευδοδημήτριος

Καὶ ὁ Γοδουνώφ ;

Αἰχμάλωτος

Αὐτός ; Πολύ

τῆς μάχης τὸν ἐτάραξ' ἡ ἀπώλεια
καὶ τοῦ Μοτισλάβσκη ἡ πληγή, καὶ ἔστειλε
τὸν Σούησκη στρατάρχην.

Ψευδοδημήτριος

Ἀλλὰ διατί

εἰς Μόσχαν τὸν Βασμάνωφ ἀνεκάλεσε ;

Αιχμάλωτος

Ὁ Τσάρος ἤμειψε τὰς ἐκδουλεύσεις του
διὰ τιμῶν καὶ πλούτου. Παρακάθεται
εἰς τὸ συμβούλιον τοῦ Τσάρου σήμερον.

Ψευδοδημήτριος

Θὰ ἦτο χρησιμώτερος εἰς τὸν στρατόν.
Εἰς δὲ τὴν Μόσχαν ;

Αιχμάλωτος

Δόξα τῷ Θεῷ, καλὰ.

Ψευδοδημήτριος

Μὲ περιμένουν ;

Αιχμάλωτος

Τίς εἰξέυρει ; περὶ σοῦ
φοβοῦνται σήμερον νὰ ἄμιλοῦν πολὺ —
κόπτοντ' αἱ γλώσσαι, ἢ αὐταὶ αἱ κεφαλαί.
Ἄληθινὰ κατήντησε συνήθεια·
Ἡμέρα νέα, καὶ θανατικὴ ποινὴ.
Εἶν' ὑπερπληρωμέν' αἱ φυλακαί. Εἰς τὴν
πλατεῖαν, ὅπου δύο τρεῖς συνέλθωσιν,
κατάσκοπος ὑφέρπει ἔξαφνα ἐκεῖ,
ἀκούει τοὺς καταγγελτάς. Ὄντως δεινόν·
καὶ προτιμότερον νὰ σιωπᾷ κανεὶς.

Ψευδοδημήτριος

Ὡραῖα ζῆ ὁ κόσμος ὑπὸ τὸν Βορίς!
Νὰ τὸν ζηλεύσῃ πρέπει τις· ὁ δὲ στρατός ;

Αιχμάλωτος

Ἐκεῖνος ; Ἐνδυμένος, χορτασμένος, καὶ
κατευχαριστημένος.

Ψευδοδημήτριος

Εἶνε δὲ πολὺς ;

Αιχμάλωτος

Θεὸς γινώσκει.

Ψευδοδημήτριος

Λέγεις νὰ συνάζωνται

τριαντα χιλιάδες ;

Αιχμάλωτος

Καὶ πενήντα θὰ

συνάζωνται.

(Ὁ Ψευδοδημήτριος βυθίζεται εἰς σκέψεις. Οἱ περὶ αὐτὸν θεωροῦσιν ἀλλήλους).

Ψευδοδημήτριος

Καὶ δι' ἐμέ πῶς κρίνουσιν

εἰς τὸ στρατόπεδόν σας ;

Αἰχμάλωτος

Λέγουσι διὰ

τὴν χάριν σου, ὅτ' εἶσαι—μὴ πρὸς βάρος σου—
ληστής μὲν τάχα, ἀλλ' ἀνὴρ.

Ψευδοδημήτριος (γελῶν)

Αὐτὸ ἐγὼ

θὰ τοῖς τὸ δεῖξω. Φίλοι μου, τὸν Σούησκη
δὲν θὰ προσμείνωμεν. Συγχαρητήρια
δεχθῆτε. Αὔριον θὰ πολεμήσωμεν.

(Ἀπέρχεται).

Πάντες

Ζήτ' ὁ Δημήτριος !

Πολωνός

Ἡ μάχη αὔριον !

Πενήντα χιλιάδες εἰν' αὐτοί,
καὶ μόλις δεκαπέντε συναζόμεθα
ἡμεῖς τὸ ὅλον — Ἐχασε τὰς φρένας του.

Ἔτερος

Αἶ, φίλε μου, ἡσύχασε· εἰς πολωνός
πεντακοσίους μοσχοβίτας ἤμπορεῖ
νὰ προκαλέσῃ.

Αἰχμάλωτος

Προκαλεῖς, ἀλλὰ ἐάν

ἡ μάχη συναφθῇ, φεύγεις ἐνώπιον
ἐνός, καυχηματία.

Πολωνός

Ἐάν ἔφερές,

αἰχμάλωτε αὐθάδη, σπάθην, δι' αὐτοῦ (δεικνύων τὸ ξίφος του)
θὰ σὲ ἡσύχαζα.

Αἰχμάλωτος

Οἱ ρῶσσ' ἡμεῖς, καλέ,

δὲν χρειαζόμεθα σπαθιά. Κύτταξ' ἐδῶ,
δὲν θέλει ἀπ' αὐτό ; (δεικνύων τὸν γρόνθον) τί λέγεις, ἄμυαλε ;

(Ὁ Πολωνός τὸν παρατηρεῖ ἀγερώχως καὶ
ἀπέρχεται. Πάντες γελοῦσιν).

ΔΑΣΟΣ

ΨΕΥΔΟΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΥΣΚΙΝ

('Απωτέρω κατάκειται ἵππος ψυχορραγῶν).

Ψευδοδημήτριος

Πτωχόν μου ἄλογον ! τί ζωηρότητα
εἰς τὴν ἐσχάτην εἶχε μάχην σήμερον,
μὲ πόσῃν δὲ ταχύτητά μὲ ἔφερε
καὶ πληγωμένον !... Τὸ πτωχόν μου ἄλογον !

Πούσκιν (καθ' ἑαυτὸν).

Νά, διατί λυπεῖται, διὰ τ' ἄλογον,
ἐνῶ ὀλόκληρον τὸ στράτευμα ἡμῶν
κατετροπώθη !

Ψευδοδημήτριος

Ἄκουσε, ἐκ τῆς πληγῆς
ν' ἀπηύδῃσ' ἐνδεχόμενον, καὶ ἔπεσε
ν' ἀναπαυθῆ.

Πούσκιν

Καλέ, αὐτὸ ψυχορραγεῖ.

Ψευδοδημήτριος (βαίνει πρὸς τὸν ἵππον).

Πτωχόν μου ἄλογον !... τί πρέπει νὰ γενῆ ;
Ν' ἀρθῆ ὁ χαλινός του, νὰ χαλαρωθῆ
καὶ ὁ μασχालιστήρ. Ἄς ἀποθάνῃ κἂν
ἀνέτως τὸ πτωχόν. (Ἀφαιρεῖται ὁ χαλινός καὶ τὸ
ἐρίππιον. Εἰσέρχονται τινες πολωνοί).

Κύριοι, χαίρετε !

Καὶ πῶς δὲν εἶν' ἡ Κούρπσκη μεταξύ ὑμῶν ;
Τὸν εἶδα σήμερον εἰς τὰ πυκνότερα
εἰσδύοντα τῆς μάχης· ἔλεψεν ἄπειρα
ὡς στάχυνες ἐκύκλουν κυμαινόμενοι
τὸν ἥρωα, πλὴν πάντα ὑπερέβαινε
τὰ ἔλεψεν ἢ ρουφαί' αὐτοῦ, ἢ δὲ κραυγὴ
αὐτοῦ ἢ ἀπειλητικὴ ἐκάλυπτε
τὰς ἄλλας πάσας. Ποῦ λοιπὸν εὐρίσκειται
ὁ ἥρωας μου ;

Πολωνός

Εἰς τὸ πεδῖον ἔπεσε

τὸ τρῦ θανάτου,

Ψευδοδημήτριος

Τῷ ἀνδρείῳ μαχητῇ
τιμῇ, καὶ τῇ ψυχῇ αὐτοῦ εἰρήνῃ! Φεῦ!
ἀπὸ τὴν μάχην πόσοι ἀπεμείναμεν!
Ἑμεῖς, προδόται ζαπορόγοι καὶ λησταί,
κατηραμένοι! σεῖς μᾶς ἠφάνισατε!
Οὔτε τριῶν λεπτῶν νὰ μὴ κρατήσωσιν
ἐπίθεσιν! Τοὺς διορθῶνω τοὺς ληστὰς
ἐγὼ μὲ τὴν ἀγχόνην!

Ποῦσκι

Τίς ὁ αἴτιος
δὲν ἐξετάζω. Εἶνε ἡ ἀλήθεια
ὅτι κατετροπώθημεν.

Ψευδοδημήτριος

Ἦτο ἡμῶν
ἡ νίκη ὅμως τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν
ἐγὼ εἶχ' ἀποκρούσῃ, ἀλλ' οἱ γερμανοὶ
μᾶς ἔτρεψαν. Πολεμισταί! μὰ τὸν Θεόν,
παλληκαράδες! δι' αὐτὸ τοὺς ἀγαπῶ.
Θὰ σχηματίσω τὴν φρουράν μου ἐξ αὐτῶν
ἀφεικτως τὴν ἐπίτιμον.

Ποῦσκι

Καὶ σήμερον
ποῦ διανυκτερεύομεν;

Ψευδοδημήτριος

Ἄλλὰ ἐδῶ,
ἐντὸς τοῦ δάσους. Μήπως εἶνε ἄσχημα;
Πρῶτ' πρῶτ' κινουῦμεν, πρὸς τὸ γεῦμα δὲ
θὰ ἤμεθα εἰς Ρίλσκην. Καληνύκτα σας!

(κατακλίνεται, βάλλων προσκεφάλαιον ἐπίππιον
καὶ ἀποκοιμᾶται).

Ποῦσκι

Τσαρέβιτς. ὕπνον ἐλαφρόν! Τὸν εἶδετε;
Καὶ κατατροπωθεῖς, καὶ διὰ τῆς φυγῆς
σωζόμενος, ἀμεριμνεῖ ὡσάν μωρὸν
παιδίον. Τὸν φυλάττ' ἡ Πρόνοι' ἀληθῶς,
κ' ἡμεῖς, ὦ φίλοι, θὰ ἐγκαρτερήσωμεν.

ΜΟΣΧΑ. ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΝΑΚΤΟΡΟΙΣ.

ΒΟΡΙΣ, ΒΑΣΜΑΝΩΦ.

Ὁ Τσάρος

Ἡττήθη μὲν, κλῆν ποία ἦ ἀφέλεια ;
 Ματαία νίκη ἔσπεψε τὰ ὄπλα μας·
 Συνήθροισεν ἐκ νέου τὸ διασπαρὲν
 στράτευμα αὐτοῦ· κ' ἐκ τῶν τειχῶν τοῦ Πούτιβλη
 μᾶς ἀπειλεῖ. Τί πράττουσ' ὃ ἐν τῷ μεταξύ
 εἰήρωές μας ; Ἴστανται παρὰ τὸ Κρόμ,
 ὅπου Κοζάκων φούκτα τοὺς περιγελαῖ
 ὄπισθεν σεσηπότης περιφράγματος.
 Νὰ δόξα ! Ὅχι, δὲν μὲ εὐχαριστοῦν—ἐσὲ
 θὰ στείλ' ὡς μόνον ἀρχηγὸν αὐτῶν, τὸν νεῦν
 θὰ βάλω, καὶ οὐχὶ τὸ γένος στρατηγόν.
 Ἢ ἐπὶ γένει εἴησὶς των ἄς τρωθῇ !
 Ἢ ὦρα νὰ περιφρονήσω ἔφθασε
 τοῦ ἐπισήμου ὄχλου τὰ παράπονα
 ἐκμηδενίζων ἔθιμον φθοροποιόν.

Βασμάνωφ

Ἐκατοντάκις, ἡγεμών, εὐλογητὴ
 ἐκείνη ἡ ἡμέρα ἔσεται, καθ' ἣν,
 εὐγενολόγια μὲ τὴν δευρόνοιαν,
 μὲ τὴν γενεαλογικὴν των ἔπαρσιν
 θὰ γείνωσι βερά πυρός.

Ὁ Τσάρος

Ὡς τάχιστα
 φθάν' ἡ ἡμέρα αὐτή· ἀλλ' ἄφες πρότερον
 νὰ κατευνάσω τοῦ λαοῦ τὴν ταραχήν.

Βασμάνωφ

Πρὸς τί αὐτό ; Πάντοτε κλίνει ὁ λαὸς
 εἰς ταραχὰς κρυφίας· ἀπαράλλακτα
 τὸν χαλινὸν του δάκνει ἵππος ζωηρός,
 τὴν ἐξουσίαν ἀποστέργει ἔφηβος
 ὁμοίως τοῦ πατρὸς τί ὁμῶς γίνεται ;
 Τὸν ἵππον διευθύνει μὲ ἀπάθειαν
 ὁ ἀναβάτης, ὁδηγεῖ δὲ ὁ πατήρ
 τὸν ἔφηβον μὲ προσταγὰς.

Ὁ Τσάρος

Ἐνίστε

Ὁ ἵππος τὸν ἱππέα ρίπτει, ὁ υἱὸς
δὲν εἶνε ὑπὸ τὸν πατέρα πάντοτε·
καὶ μόνον δι' ἀγρύπνου αὐστηρότητος
τὰ πλήθη νὰ κρατήσωμεν δυνάμεθα.
Ὁ Ἰωάννης οὕτω, τῶν τρικυμιῶν
ὁ δαμαστήρ, ἐδάξχεν, ὁ νουνεχῆς
μονάρχης, οὕτω καὶ ὁ ἄγριος αὐτοῦ
ἐφρόνει ἔγγονος. Οὐδ' ὅλως ὁ λαὸς
τὴν ἀγαθότητα αἰσθάνεται. Καλὸν
ἂν πράττης—δὲν σ' εὐχαριστεῖ· ἀλλ' ἄρπαζε,
θανάτωνα—δὲν δίδεις λόγον οὐδαμῶς.

(Εἰσέρχεται Βογιάρος).

Τί τρέχει ;

Βογιάρος

Ἐν' εἰσῆχθησαν ἀλλογενεῖς.

Ὁ Τσάρος

Νὰ τοὺς δεχθῶ ὑπάγω· σὺ περιμένε
ἐδῶ, Βασμάνωφ· εἶν' ἀναγκαιότατον
νὰ συνδιαλεχθῶ ἀκόμη μετὰ σοῦ. (Ἀπέρχεται).

Βασμάνωφ

Ὅποῖον ἕφος, οἷα πνεύματες ἰσχύς !
Ἄς δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἐλευθερωθῇ
ἀπὸ τὸν κολασμένον τὸν Ὀτρέπιεφ, καὶ
πολλὰ καλὰ θὰ φέρῃ εἰς Ρωσίαν. Ναί.
Μεγάλ' ἰδέα τὸν ἐμπνέει. Εὐλογον
νὰ μὴν ἀφήσωμεν αὐτὴν νὰ ψυχρανθῇ.
Ὅποῖον ὄντως στάδιον μ' ἀνοίγεται
ἂν ταπεινώσῃ τῶν βογιάρων τὴν ὄφρυν !
Ἀντίπαλον δὲν ἔχω εἰς τὸν πόλεμον
Ἐγὼ παρὰ τὸν θρόνον πρῶτος ἔσομαι....
καὶ ἴσως... πλὴν τί θόρυβος ἀλλόκοτος ;

(Ταραχῇ. Βογιάροι, ἀυλικὸὶ θεράποντες τρέχουσιν
ἐν ἀταξίᾳ, συναντῶνται καὶ ψιθυρίζουσιν).

Εἰς

Τὸν ἱατρόν !

Ἐγερσος

Τὸν Πατριάρχη γρήγορα.

Τρίτος

Τὸν βασιλόπαιδα καλεῖ !

Τέταρτος

Πνευματικόν !

Βασμάνωφ

Τί ἔτρεξ' ἕκτακτον ;

Πέμπτος καὶ Ἑκτος

Ἡσθένης' ἕξαφνα

Ὁ Τσάρος, ἀποθνήσκει.

Βασμάνωφ

Ὑψιστε Θεέ !

Πέμπτος

Ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου, κ' ἔπεσεν
ἐξαίφνης· αἷμα ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ
καὶ ἐκ τῶν ὠτων ἔρρευσε.

(Τὸν Τσάρον φέρουσιν ἐπὶ ἔδρας· πᾶσα ἡ βασιλ. οἰκογένεια· πάντες οἱ βογιάροι).

Ὁ Τσάρος

Ἐξέλθετε

πάντες—ὁ βασιλόπαις μόνος μετ' ἐμοῦ
ὡς μείνη. (Ἀπομακρύνονται πάντες). Ἀποθνήσκω, τέκνον,
πρόσελθε,

Ἀλλήλους ἀσπασθῶμεν. Χαῖρε, τέκνον μου.

Εὐθὺς θὰ βασιλεύσης... ὦ Θεέ, Θεέ !

Ἐνώπιόν σου θὰ ἐμφανισθῶ εὐθὺς—

καιρὸς δὲν μένει δὲ νὰ ἀνγκουφισθῶ
διὰ τῆς μετανοίας ! ἀλλ' αἰσθάνομαι—

ὦ τέκνον μου, μὲ εἶσαι ἀκριβώτερος
ἀπὸ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μ' αὐτήν....

Ἔστω ! Ἀπλοῦς ὑπήκοος ἐκ γενετῆς,

νὰ ἀποθάνω ὡφείλα ὑπήκοος

ἐν ἀφανίᾳ· εἰς τὴν ἀνωτάτην πλὴν

ἔφθασ' ἀρχὴν—πῶς ; μὴ ἐρώτα με. Ἀρκεῖ·

ἀθῶος εἶσαι σύ, θὰ βασιλεύσης δὲ

νομίμως, καὶ εἰς τὸν Θεὸν μόνος ἐγὼ

θὰ δώσω λόγον. Τέκνον μου ἀγαπητόν,

ψευδῶς μὴ παρασύρου, ἐκουσίως σου

μὴ τύφλωττε. Τὸ κράτος ἀναδέχεσαι

εἰς θυελλώδη ἐποχὴν· ὁ ἔκτακτος
 αὐτὸς ἀπατειῶν εἶν' ἐπικίνδυνος.
 Φρικῶδες περιβάλλει αὐτὸν ὄνομα.
 Εἰς τὴν διοίκησιν ἐγὼ δοκιμασθεὶς
 ἔστη μακρὰ, ἐπαναστάσεις, ταραχὰς
 ν' ἀποσοβήσω ἠδυνήθην· πρὸ ἐμοῦ
 ἐν φόβῳ ἔτρεμον· ἀλλ' οὐδ' ἐτόλμα δὲ
 ἢ προδοσίᾳ νὰ ὑψώσῃ τὴν φωνήν·
 ἀλλ' ὅμως νέος σύ, δυνάστης ἄπειρος,
 πῶς θέλεις κυβερνᾶς ὑπὸ τὴν θυελλαν,
 τὸ πῦρ πῶς θέλεις σβύνη τὸ τῆς στάσεως,
 καὶ πῶς τὴν προδοσίαν θὰ οὐδετεροῖς ;
 Πλὴν μέγας ὁ Θεός ! εἰς τὴν νεότητά
 σοφίαν δίδει, καὶ εἰς τὴν ἀσθένειαν
 δωρεῖται δύναμιν. Υἱέ μου, ἄκουσε.
 Ὡς σύμβουλόν σου κατὰ πρῶτον πρόσλαβε
 πιστόν, ὠρίμου ἡλικίας ἄνθρωπον
 ἀγαπητὸν τῇ ἔθναι, καὶ τιμώμενον
 ὑπὸ τῶν εὐγενῶν διὰ τὸ γένος του
 εἶτε τὴν δόξαν, φέρ' εἰπεῖν τὸν Σούησκη.
 Σήμερον διὰ τὸν στρατὸν ἀναγκαιοὶ
 μὲ πείραν στρατηλάτης, ἐπιτήδειος.
 Νὰ στείλῃς τὸν Βασμάνωφ, ἀδιαφορῶν
 εἰς τῶν Βογιάρων τὰ παράπονα. Ἐσὺ
 ἐξ ἡλικίας νεαρᾶς ἐκάθισσεν
 εἰς τὰ συμβούλια μ' ἐμέ, καὶ ἔμαθες
 τοῦ διοικεῖν τὸν τρόπον μὴ μετάβαλε
 πορείαν. Ἡ συνήθεια — ψυχῇ, ἐστὶ
 τῆς δυναστείας. Εἴχ' ἀναγκασθῆ ἐγὼ
 ν' ἀνασυστήσω ἐξουσίας καὶ ποινὰς
 θανατικὰς — ἀκύρωσέ τας ὅλας, θὰ
 εὐλογηθῆς, ὡς ἠύλογεῖτ' ὁ θεῖός σου,
 ὅποταν διεδέχετο τὸν Γρομερόν.
 Μὲ τὸν καιρὸν καὶ κατ' ὀλίγον σύσφιγγε
 τοῦ κράτους τὰς ἡνίας πάλιν· τώρα δὲ
 χαλάρωσον, μὴ παύων νὰ τὰς συγκρατῆς.
 Ἐσο ἐπιεικῆς εἰς τοὺς ἀλλοδαποὺς
 καὶ προσιτός, τὰς δὲ ὑπηρεσίας των

εὐπίστως δέχου. Τοὺς ἐκκλησιαστικούς
κανόνας τήρει μ' αὐστηρότητα. Ἔσο
σιωπηλὸς—δὲν πρέπει ὁ βασιλικὸς
ν' ἀπόλλυται ματαίως λόγος. Ὅμοιος
πρὸς ἤχον ἱερόν, ν' ἀγγέλλη χρεωστῆ
μεγάλην θλίψιν, εἴτε ἀγαλλίασιν
μεγάλην μόνον, ὦ υἱέ μου ἀκριθέ,
εἰς ἡλικίαν νῦν εἰσέρχου, καθ' ἣν
μορφὴ γλυκεῖα γυναικὸς μᾶς συγκινεῖ.
Φύλαττε, φύλαττε τῆς ἀθωότητος
τὴν ἱεράν ἀγνίαν, τήρει τὴν αἰδῶ
τὴν ὑπερήφανον. Ὁ ἐκ νεότητος
εἰς ἡδονὰς ἀτίμους νὰ κυλίσται
ἐθίσας ἑαυτόν, ἐκεῖνος ἀνδρωθεὶς
εἶνε στυγνὸς κ' αἰμοχαρής, ὁ νοῦς δ' αὐτοῦ
σκοτίζεται προῶτως. Ἔσο ἀρχηγὸς
ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ πάντοτε. Τὴν σὴν
μητέρα τίμα, ἄρχε ὅμως σὺ αὐτός·
εἶσαι ἀνὴρ καὶ βασιλεὺς· τὴν ἀδελφὴν
ἀγάπα—Ἔτερον δὲν ἔχει φύλακα.

Θεόδωρος (γονυπετής).

ὦ, ὄχι, ὄχι ζῆσε καὶ βασιλευε
ἔτη μακρὰ· ὅλοι χανόμεθ' ἄνευ σοῦ.

Ὁ Τσάρος

Τετέλειται—ἡ ὄρασις σκοτίζεται,
αἰσθάνομαι τοῦ μνήματος τὸ ψῦχος....

(Εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης, ἱεράρχαι, ἔπονται οἱ βογιάροι πάντες τὴν τσα-
ρίναν ὁδηγοῦσιν ὑποβαστάζοντες· ἡ βασιλόπαις θρηνεῖ).

Τίς

εἶνε ; ἦ, ναι, τὸ σχῆμα τὸ μοναχικόν....
ἡ ἱερά ἀμφίεσις.... ἐσήμενον
ἡ ὄρα, μοναχὸς ὁ Τσάρος γίνεται—
Ὁ ζοφερὸς ὁ τάφος ὡς κελλίον μου
θὰ εἶνε. Πατριάρχα δέσποτα, μικρὸν
περιμένε, εἶμαι ἀκόμη βασιλεὺς·
ἀκούσατε, βογιάροι—εἶν' αὐτὸς πρὸς ὃν
ἀφίνω τὸ βασίλειον. Ὁμόσατε
εἰς τὸν Θεόδωρον.... Βασιμάνωφ, φίλοι μου....

ἐνώπιον τοῦ τάφου, ἱκετεύω σας
πιστοὶ νὰ ἦσθε πρὸς αὐτόν, καὶ πρόθυμοι
θεράποντες ! Εἶν' ἔτι τόσον νέος καὶ
ἀγνός. Ὁμνύετε ;

Βογζάροι

Ὁμνύομεν.

Ὁ Τσάρος

Καλῶς.

Καὶ ἤδη πᾶσαν πλάνην συγχωρήσατε
καὶ πᾶν ἀνόμημά μου, τὰ τ' ἐκούσια
καὶ τὰ ἀπόκρυφά μου ἀδικήματα....

Ἄγιε πάτερ, πρόσελθε, εἰμ' ἔτοιμος.

(Ἄρχεται ἡ τελετὴ τοῦ χειροτονήματος, αἱ
γυναῖκες ἀπάγονται λιπόθυμοι).

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΝ.

Ο ΒΑΣΜΑΝΩΦ ΕΙΣΑΓΓΕΙ ΤΟΝ ΠΟΥΣΚΙΝ

Βασμάνωφ

Ἐξελθ' ἐδῶ καὶ λέγ' ἐλεύθερα. Λοιπὸν,
αὐτὸς σὲ ἀποστέλλει πρὸς ἐμέ ;

Πούσκιν

Αὐτὸς

φιλίαν σοὶ προσφέρει, σὲ ὀρίζει δὲ
τὸν πρῶτον μετ' αὐτὸν εἰς τὸ βασίλειον.

Βασμάνωφ

Ἄλλ' ἤδη ὁ Θεόδωρος μὲ ὕψωσε
πολύ· τῶν στρατευμάτων ἄρχω. Δι' ἐμέ
περιφρονεῖ καὶ τὰ εὐγενολόγια
καὶ τῶν βεργιάρων τὴν ὀργήν. Τῷ ὤμοσα.

Πούσκιν

Εἰς τὸν διάδοχον τοῦ θρόνου ὤμοσας
τὸν νόμιμον, εἴαν πλὴν νομιμώτερος
ὑπάρχη ἄλλος ;

Βασμάνωφ

Πούσκιν, ἄκουσε, ἀρκεῖ·

μὴ λέγε μάταια ! ὁποῖος εἶν' αὐτὸς
ἐγὼ εἰξεύρω, φίλε.

Ποῦσκιπ

Ὡς Δημήτριον

Ρωσσία καὶ Λιθουανία ἔχουσιν
αὐτὸν ἀναγνωρίσῃ πρό πολλοῦ. Ἐγὼ
εἰς τοῦτο, ἄλλως, δὲν ἐμμένω. Πιθανόν
νὰ εἶν' αὐτὸς ὁ ἀληθὴς Δημήτριος,
ἢ πιθανόν νὰ εἶνε καὶ ψευδώνυμος·
εἰξεύρω μόνον τοῦτο θετικώτατον,
ὅτι τὴν Μόσχαν τάχιον ἢ βράδιον
θὰ παραδώσῃ ὁ Βορίσωφ εἰς αὐτόν.

Βασμάνωφ

Ἵπὲρ τοῦ νέου Τσάρου ὅσῳ εἶμ' ἐγώ,
τὸν θρόνον δὲν θ' ἀφήσῃ· δόξα τῷ θεῷ,
ἔχομεν τάγματ' ἀρκετὰ ἰ θέλω αὐτὰ
διὰ τῆς νίκης ἐμψυχώσῃ, ἀλλὰ σεῖς,
θέλετε ποῖον ἀντιτάξῃ κατ' ἐμοῦ ;
μὴ τὸν Καρέλαν, ἢ τὸν Μνίσκην πιθανόν ;
πόσ' εἴσθε δέ ; πάντες ὀκτακισχίλιοι.

Ποῦσκιπ

Ἰλιανᾶσαι· οὔτε τόσοι συναζόμεθα.
Ὁ ἴδιος σοὶ λέγ' ὅτ' εἶνε ἐλεεινὸν
τὸ στρατεύμαμά μας, ὅτι οἱ κοζάκοι μας
ληηλατοῦν τὰς κώμας μόνον, ὅτι δὲ
οἱ πολωνοὶ μεγαλαυχοῦσι καὶ ροφροῦν,
οἱ ρῶσσοι δέ... ἀλλὰ πρὸς τί νὰ ὀμιλῶ —
ἐνώπιόν σου πονηρὸς δὲν θὰ φανῶ·
ἀλλὰ, Βασμάνωφ, δὲν εἰξεύρεις, ἄρά γε,
τί μας ἐνδυναμώνει ; Ὅχι ὁ στρατός,
οὐδ' ἡ ἐπικουρία ἢ παλωνική,
ἀλλὰ ἡ γνώμη — ναί, ἡ γνώμ' ἢ ἐθνική.
Τὸν θρίαμβον τοῦ Δημητρίου λησμονεῖς
τὰς κατακτήσεις τὰς εἰρηνικὰς αὐτοῦ,
ὅτι παντοῦ αἱ πόλεις παρεδίδοντο
αὐτῷ ἀμαχητὶ καὶ προθυμότητάι,
τοὺς δ' ἀρχηγοὺς τοὺς πείσμονας ἐδέσμευαν
ὁ ὄχλος ; σὺ αὐτὸς τὸ παρετήρησας·
προθύμως μήπως μετ' αὐτοῦ ἐμάχοντο
τὰ τάγματά σας ; πότε δέ ; ἐπὶ Βορίς !

καὶ σήμερον ; ... Βασμάνωφ, ὄχι, εἶν' ἀργὰ
τὸ νὰ ἐρίζωμεν ἡμεῖς καὶ τὴν ψυχρὰν
αἰθάλην τοῦ πολέμου νὰ ριπίζωμεν.

Μ' ὅλον τὸν νοῦν, τὴν ἰσχυρὰν σου θέλησιν
δὲν θὰ ἀνθέξης. Δὲν εἶνε καλλίτερον
νὰ δώσης πρῶτος ἐνδειξὴν φρονήσεως,
ν' ἀνακηρύξης Ἰσάρον τὸν Δημήτριον,
παρέχων οὕτω εἰς αὐτὸν ἐκδούλευσιν
αἰώνιον ; πῶς ἐπὶ τούτου σκέπτεσαι ;

Βασμάνωφ

Μανθάνετ' ἄξιον.

Ποῦσκιν

'Ἄλλ' ἀποφάσισε.

Βασμάνωφ

Ὑγίαινε !

Ποῦσκιν

Βασμάνωφ, σκέφθητε καλῶς.

(Ἀπέρχεται).

Βασμάνωφ

Δίκαιον ἔχει, ἔχει δίκαιον, παντοῦ
ἀκμάζ' ἢ προδοσία. Τί νὰ πράξω δέ ;
Νὰ περιμένω ἵνα δεσμευθῶ κ' ἐγὼ
καὶ ὑπὸ τῶν στασιαστῶν παραδοθῶ
εἰς τὸν Ὀτρέπιεφ ; δὲν εἶνε καλλίτερον
τὴν τοῦ χειμάρρου νὰ προλάβ' ὀρμητικὴν
διάρρηξιν, ἐγὼ δ' αὐτός... Πλὴν νὰ φανῶ
ἐπίορκος ! ν' ἀτιμασθῶ εἰς γενεάν
καὶ γενεάν ; Μὲ προδοσίαν φοβεράν
τὴν εἰς ἐμέ ν' ἀμείψω ἀφοσίωσιν
τοῦ νέου στεφνηφόρου !, .. Εἰς ἐξόριστον,
πεσόντα εἰς δυσμένειαν, εἶν' εὐκόλον
συνωμοσίας, στάσεις νὰ ἐπινοῆ,
ἀλλὰ ἐγὼ, ἐγὼ ὁ εὐνοούμενος
τοῦ ἡγεμόνος... ἀλλ' ὁ θάνατος... ἀλλὰ
ἡ ἐξουσία... πλὴν τοῦ ἔθνους τὰ δεινά....

(Βυθίζεται εἰς σκέψεις).

Ἐδῶ ! ἐδῶ ! τίς εἶν' ἐκεῖ ; (συρίζει). Τὸν ἵππον μου !
σαλπίσατε τ' ἀνακλητήριον εὐθύς !

ΤΟΠΟΣ ΠΟΙΝΩΝ.

(Ὁ Ποῦσκιν ἔρχεται περιστοιχιζόμενος ὑπὸ λαοῦ)

Λαός

Βογιάρων ὁ Τσαρέβιτς μᾶς ἀπέστειλε.
Τί θὰ μᾶς εἶπη, ἄς ἀκούσωμεν. Ἐδῶ !
ἔδῶ !

Ποῦσκιν (ἐπὶ ἄμβωνος).

Πολῖται Μοσχοβῖται πρὸς ὑμᾶς
ὁ βασιλόπαις στέλλει χαιρετίσματα (προσκλίνει).
Γνωστόν σας εἶνε, πῶς ἡ θεία Πρόνοια
ἐκ τῶν χειρῶν τῶν δολοφόνων ἔσωσε
τὸν βασιλόπαιδα. Αὐτὸς δὲ ἤρχετο
νὰ τιμωρήσῃ τὸν κακοῦργον, πλὴν ἀλλὰ
ἡ θεία δίκη τὸν Βορίς κατέβαλε.
Ἡ χώρα ὑπετάγ' εἰς τὸν Δημήτριον.
Ὁ ἴδιος Βασμάνωφ, μεταμεληθεὶς,
πρὸς ὄρκον ἤγαγεν αὐτῷ τὰ τάγματα.
Νῦν πρὸς ὑμᾶς ὁ βασιλόπαις ἔρχεται
ἀγάπην φέρων καὶ εἰρήνην. Θέλετε,
πρὸς χάριν τῆς οἰκογενείας Γοδουνώφ,
τοῦ Τσάρου τοῦ νομίμου νὰ φανῆτ' ἐχθροί,
ν' ἀντισταθῆτε εἰς τὸν ἔγγονον αὐτὸν
τοῦ Μονομάχου ;

Λαός

Ὅχι, ὄχι, βέβαια.

Ποῦσκιν

Πολῖται Μοσχοβῖται, εἶνε φανερόν
πόσα ὑπέστητε δεινοπαθήματα
ὑπὸ τοῦ ξένου τὴν σκληρὰν κυβέρνησιν·
θανάτους, ἐξορίας, ἀτιμώσεις δὲ
καὶ φόρους, κόπους, πείναν—ὅλα τὰ κακὰ
ὑπέστητε. Ὁ δὲ Δημήτριος ὑμᾶς
νὰ ἀνταμείψῃ ἅπαντας προτίθεται,
βογιάρους, εὐγενεῖς τε καὶ δικαστικούς,
ἐμπόρους, στρατιώτας, ξένους—τούς καλοὺς
ἀνθρώπους πάντας. Θὰ θελήσετε λοιπὸν
ἀφρόνως τόσον πείσμα ν' ἀντιτάξῃτε,

καὶ τὰς εὐεργεσίας ν' ἀποφύγητε
 μ' ἀλαζονείαν; Ἄλλ' εἰς τῶν πατέρων του
 τὸν θρόνον οὗτος ἔρχεται ἔχων συνοδὸν
 τὴν ἀπειλήν. Μὴ παροργίζετε λοιπὸν
 τὸν Τσάρον, φοβηθῆτε δὲ τὸν Κύριον,
 καὶ τῷ Δεσπότη τῷ νομίμ' ὑμῶσατε·
 Ὑποταχθῆτε· στείλατε αὐτοστιγμὴ
 πρὸς τὸν Δημήτριον εἰς τὸ στρατόπεδον
 Μητροπολίτην καὶ βογιάρους, γραμματεῖς
 καὶ ἄλλους ἐκλεκτοὺς νὰ προσκυνήσωσι
 τὸν ἡγεμόνα καὶ πατέρα.

(Κατέρχεται. Θόρυβος).

Λαὸς

Βέβαια,

ναί, ὁ βογιάρος εἶπε τὴν ἀλήθειαν.

Ζήτ' ὁ Δημήτριος, ἡμέτερος πατήρ!

Χωρικὸς ἐπὶ τοῦ ἀμβωνος

Λαέ! λαέ! εἰς τὸ Κρεμλῖνον τρέξετε,

τὸ σκυλοπαῖδι τοῦ Βορίς δεσμεύσετε.

Λαὸς (φέρεται ἐν σώματι).

Δέσιμον! πνίξιμον! Ζήτ' ὁ Δημήτριος!

Εἶθε τὸ γένος νὰ χαθῆ τοῦ Γοδουνώφ.

ΚΡΕΜΛΙΝΟΝ. ΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΒΟΡΙΣ. ΣΚΟΠΟΣ
 Εἰς τὸν προδομον

(Ὁ Θεόδωρος πλησίον τοῦ παραθύρου).

Ἐπαίτης

Δότε ἐλεημοσύνην, δι' ἀγάπην Θεοῦ!

Ὁ Σκοπὸς

Τράβ' ἀπ' ἐδῶ· ἀπαγορεύεται νὰ ὁμιλοῦν μὲ τοὺς φυλακισμένους.

Θεόδωρος

Πήγαινε, γέρον, ἐγὼ εἶμαι πτωχότερός σου· σὺ εἶς' ἐλεύθερος,

(Ἡ Εὐνή φέρουσα πέπλον ἔρχεται πρὸς τὸ παράθυρον).

Εἰς ἐκ τοῦ λαοῦ

Ἄδελφός καὶ ἀδελφή—πτωχὰ παιδιὰ, σὰν πουλάκια στὸ κλουβί.

Ἄλλος

Ἄξιζαι κανεὶς νὰ λυπηῖται; Καταραμένο γένος!

τομος 15. Φεβρουάριος.

Πρῶτος

Ὁ πατέρας ἦταν κακοῦργος, τὰ παιδιά δὲ φταίουν.

Ἄλλος

Τὸ μῆλο δὲν πέφτει μακρῶς ἀπὸ τῆ μηλιά.

Ξένη

Ἀδελφέ! ἀδελφέ! νομίζω, βογιάροι μᾶς ἔρχονται.

Θεόδωρος

Εἶνε ὁ Γαλίτζιν, ὁ Μασάλσκη. Οἱ ἄλλοι μὲ εἶνε ἄγνωστοι.

Ξένη

Ἄχ, ἀδελφέ μου, ἡ καρδιά μου σφίγγεται.

(Οἱ Γαλίτζιν, Μασάλσκη καὶ Σερεφέδινωφ ἀκολουθοῦ-
μενοι ὑπὸ τριῶν τοξοτῶν).

Λαὸς

Τόπον, τόπον, οἱ βογιάροι ἔρχονται.

(Εἰσέρχονται εἰς τὴν οἰκίαν)

Εἰς ἐκ τοῦ λαοῦ

Διατὶ ἦλθαν;

Ἄλλος

Φαίνεται νὰ ὀρκίσουν τὸν Θεόδωρον Γοδουνῶφ.

Τρίτος

Τρώντι. Ἀκούεις, τὶ ταραχὴ εἰς τὸ σπίτι!... Θόρυβος!... ἐπι-
σθηκαν!

Λαὸς

Ἀκούεις; φωνὴ ὀξεῖα! εἶνε γυναικὸς φωνή... ἄς ἔμβωμεν... Αἱ
θύραι εἶνε κλεισμέναι—ἔπαυσαν αἱ φωναί—ὁ θόρυβος ἐξακολουθεῖ.

(Ἀνοίγονται αἱ θύραι. Ὁ Μασάλσκη ἐμφανί-
ζεται εἰς τὸν πρόδομον).

Μασάλσκη

Λαέ! Ἡ Μαρία Γοδουνῶφ καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς Θεόδωρος ἐδηλητηριά-
σθησαν. Εἶδομεν τὰ πτώματά των. (Ὁ λαὸς ἐν φρίκῃ σιωπᾷ). Τί σιω-
πάτε! Φωνάζετε. Ζήτω ὁ Τσάρος Δημήτριος Ἰβάνοβιτς!

(Ὁ λαὸς μένει ἄφωνος).

(Τέλος).

Π. Α. Ἀξιότης.

